

۲۱۶۱۵۲۹

اپرای پکن چین

مؤلف:

Xu Chengbei

مترجم:

گروه ترجمه انتشارات بین قاره ای چین

China Intercontinental Press Translation Group

五洲传播出版社翻译组

**NAGHOOS
PUBLICATION**

五洲传播出版社

China Intercontinental Press

سرشناسه

شو، چنگ بی، ۱۹۴۲ - م.

Xu, Cheng bei 1942

عنوان و نام پدیدآور

اِپرای پکن چین /مؤلف [چنگ بی شو] ؛ مترجم گروه ترجمه انتشارات بین قاره ای چین

مشخصات نشر

تهران : ناخوس. ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری

۱۳۴ ص. : مصور

شابک

978-600-473-353-3 : ۲۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی

فیبا

یادداشت

کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان Peking opera ، 2018 به فارسی ترجمه شده است

موضوع

اِپرای چین -- تاریخ و نقد

موضوع

Operas, Chinese -- History and criticism

موضوع

اِپرا -- چین -- پکن

موضوع

Opera -- China -- Beijing

موضوع

نمایش -- چین -- پکن

موضوع

Theater -- China -- Beijing

شناسه افزوده

گروه ترجمه انتشارات بین قاره ای چین

شناسه افزوده

Wu zhou chuan bo chu ban she:

رده بندی کنگره

ML۱۷۵۱ :

رده بندی دیویی

۷۸۲/۸۱۰۹۵۱ :

شماره کتابشناسی

۷۳۹۶۲۷۰

NAGHOOS
PUBLICATION

برای خرید Online به آدرس زیر مراجعه کنید:

www.naghoospress.ir

انتشارات ناخوس

نام کتاب

اِپرای پکن چین

ناشر

انتشارات ناخوس

نویسنده

Xu Cheng bei شو چنگ بی

مترجم

گروه ترجمه انتشارات بین قاره ای چین

چاپ اول

۱۳۹۹ :

تیراژ

۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی

ناژو

قیمت

۲۰۰،۰۰۰ ریال

شابک

978-600-473-353-3 : ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۳-۳۵۳-۳

ISBN

978-600-473-353-3 :

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.
تکثیر تمامی یا قسمتی از این اثر به
صورت حروفچینی یا چاپ مجدد، چاپ
الکترونیک، فتوکپی و انواع دیگر
چاپ ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

انتشارات ناخوس

بلوار کشاورز-خیابان ۱۶ آذر-کوچه پارسی پلاک ۱۰

تلفکس: ۶۶۲۷۸۹۵۱-۶۶۲۷۸۹۵۴

فهرست مطالب

مقدمه	۵
آشنایی اولیه با جینگ جو	۶
صورتک های جذاب	۷
نمایش پر جنب و جوش میمون	۱۱
ورود هوئی بان به پکن و تولد جینگ جو	۱۴
دوران شکوفایی	۱۸
گوش دادن به نمایش و نمایش خانه	۲۱
صحنه ی نمایش، ابزار نمایش و گروه موسیقی	۲۷
یک میز و دو صندلی	۲۷
ون وو چانگ	۳۳
هنر نمایش	۳۷
شنگ دان جینگ چو	۳۷
آواز خوانی، ادای گفتار، انجام حرکات نمایشی و رزمی	۵۰
نمایش رقص آواز	۵۶
مرزهای نمایشی	۵۹
بازیگران و سبک های مختلف	۶۲

۶۹	 نان دان
۷۳	 بازیگران معروف چند نسل
۷۶	 بازیگر معروف نقش دان، می لان فانگ
۸۱	 میراث جینگ جو و شکل نمایش: شی بان و که بان
۸۸	 تماشاخانه، معبد و تانگ هوئی: نمایش به سبک تماشاخانه
۸۹	 صحنه ی نمایش معبد
۹۰	 صحنه های کوچک تانگ هوئی
۹۲	 نمایش آماور ها
۹۵	 نمایش های کلاسیک
۱۱۴	 نمایش های مدرن جینگ جو
۱۱۸	 سبک سازی جینگ جو
۱۲۳	 لذت بردن از جینگ جو آسان نیست
۱۲۹	 جینگ جو در دوران حاضر

مقدمه

گردشگران خارجی که برای اولین بار به پکن سفر می کنند معمولاً ابتدا از دیوار چین، قصر ممنوعه و قصر تابستانی که سه نماینده ی اماکن تاریخی پکن هستند بازدید می نمایند. اگر با برنامه های تورهای تفریحی همراه شوید، هنگامی که شب فرا می رسد، راهنمای تور گردشگران خارجی را به تماشاخانه چانگ ان دای شی یو در خیابان چانگ ان (از خیابان های اصلی پکن) راهنمایی می کند. سالن اصلی بسیار با شکوه است، غرفه ای برای فروش انواع صنایع دستی وجود دارد، امکان خرید صورتک های اپرای پکن (جینگ جو) و کتاب های معرفی اپرای پکن، آثار نقاشی و تولیدات صوتی تصویری نیز وجود دارد. داخل سالن صدای آواز جینگ جو توسط بلندگوها پخش می شود، هر چند مشخص نیست که مربوط به کدام نمایش است اما صدای ملودی آن بسیار جذاب است. صحنه ی نمایش داخل سالن به سبک غربی است. پایین صحنه ی نمایش یک ردیف مبلمان راحتی چیده شده است. ردیف اول میزهای چوبی هشت نفره و صندلی های چوبی سبک سنتی چینی قرار دارد، سبک کلاسیک در این مکان به صورت یک آرایش نمادین به چشم می خورد. پس از قرار گرفتن در جایگاه خود، نگاهی به چهره ی علاقه مندان اپرای پکن در اطراف می کنیم، حالت چهره ی آن ها بسیار آرام است، لباس هایشان نیز اصلاً رسمی و مجلسی نیست. قبل از شروع نمایش همه در بین تعداد زیادی از افراد شنیده می شود اما با به صدا در آمدن صدای طبل همه جا را سکوت در بر می گیرد. افراد با دقت نمایش را تماشا می کنند، با پیشرفت داستان به نظر می رسد تماشاچیان از قبل می دانند در هر زمان چه کسی باید ایفای نقش کند، همینطور به نظر می رسد می دانند در چه زمانی کدام بازیگر را باید تشویق کنند. جالب تر آنکه تماشاچیان چینی روش دیگری برای تشویق و تمجید هنرنمایی بازیگران دارند. آنان علاوه بر دست زدن با صدای بلند می گویند "او!" اگر معنای آن را جویا شوید خواهید دانست که

این به معنای تمجید آواز خوانی و نمایش بازیگری است که مورد تشویق قرار گرفته است.

تماشاچیان خارجی که برای اولین بار نمایش جینگ جو را تماشا می کنند اغلب با آن احساس بیگانگی می کنند چرا که زبان و نمایش را متوجه نمی شوند. در حقیقت نه تنها خارجی ها حتی جوانان چینی عصر معاصر نیز نسبت به اپرای سنتی پکن همین حس را دارند. ورود به این عرصه کار ساده ای نیست. اما فقط کافی است که مایل به کشف و درک ویژگی های هنری و مفاهیم فرهنگی جینگ جو باشید تا جذابیت آن را احساس کنید. شاید یک روز صبح صدای موسیقی و آوازی را بشنوید و ناگهان احساس کنید که عمیقا عاشق اپرای پکن یا جینگ جو شده اید.

آشنایی اولیه با جینگ جو

اگرچه از زمان تولد جینگ جو زمان زیادی نمی گذرد، اما این اپرای سنتی برای غربی ها اسرار آمیز و پر از رمز و راز است. جینگ جو ریشه در فرهنگی غنی مشرق زمین داشته و با نمایش های دراماتیک غربی تفاوت های اساسی دارد. اگر شما به عمارت های (مکانی برای اجتماع اصناف و یا همشهری ها) هو گوانگ در جنوب پکن و یا جنگ یی تسه برای تماشای جینگ جو بروید، قطعاً احساس دیگری را تجربه خواهید کرد. برای گردشگران خارجی که اولین سفر خود به چین را تجربه می کنند، این دو تماشاخانه ی قدیمی به چشم اندازی برای شناخت فرهنگ پکن تبدیل شده است. سالن نمایش اپرای امروز چین جایگزین این دو سالن قدیمی است. این دو سالن ساختمانی با معماری سنتی چینی دارند و چیدمان داخل سالن نیز قدیمی است. با به تماشای اپرای پکن رفتن اگرچه بیشتر می توان جنب و جوش و جو پر هیاهویی را نظاره گر بود، اما احساسی شبیه به سفر به دوران باستان را نیز می توان تجربه کرد.

صورتک های جذاب

تماشاچیان خارجی اپرای پکن که برای اولین بار به تماشای آن آمده اند ناگزیر متعجب خواهند شد که چرا بعضی از بازیگران بر روی صورت خود نقش های رنگارنگی از قرمز، سفید، مشکی، زرد، سبز و یا آبی زده اند؟ معمولاً ماسک های تاثیر بر روی صورت بازیگران را پوشانده و با کندن آن صورت واقعی فرد نمایان می شود، درحالی که طرح صورتک اپرای پکن متفاوت است و بر روی صورت نقاشی می شود. بسیاری از تماشاچیان خارجی با تعجب به پشت صحنه ی نمایش می روند تا ببینند بازیگران چگونه گریم خود را پاک می کنند. آن ها معمولاً دفعه ی بعد که برای تماشای اپرا می آیند قبل از شروع نمایش دوباره به پشت صحنه می روند تا آرایش و نقاشی صورتک ها بر روی صورت بازیگران را نظاره کنند. مرحوم پاواروتی از خواننده های معروف اپرا یک بار از هنرمندان اپرا پکن خواسته بود تا طرح را روی صورت او نقاشی کنند.

مردم چین به نقاشی های رنگارنگ روی صورت بازیگران جینگ جو که از الگوی مشخصی پیروی می کند "لین پو" می گویند. لین پو یک شکل بیان بسیار منحصر به فرد در نمایش های اپرا در چین محسوب می شود که هزاران نوع را در بر می گیرد و هر شکل آن معنا و مفهوم خاص و منحصر به خود را می رساند. لین پو روی چهره ی بازیگران به طور عمده به رنگ های قرمز، بنفش، سفید، زرد، مشکی، آبی، سبز، صورتی، خاکستری، قهوه ای، طلایی، نقره ای و غیره دیده می شود. هر رنگی با مفهومی خاص در قالب خطوط و طرح های متفاوتی ظاهر می شود و شخصیت خاصی را مشخص می کند. طرح اصلی چهره معمولاً با رنگ های متضاد تزیین می شود. این طرح ها معمولاً با استفاده از رنگ های روغنی نقاشی می شوند و ماندگاری بیشتری دارند. رنگ های مشکی، قرمز و سفید، اولین رنگ هایی هستند که در لین پو استفاده می شوند. بر اساس مطالعات ونگ پنگ هونگ (۱۹۹۴ - ۱۹۰۹) نظریه پرداز اپرای چینی، با افزایش تعداد نمایش های اپرا، برای پررنگ کردن یک نقش و همچنین ایجاد تمایز بین

شخصیت های اپرا، رنگ های اولیه ی مشکی، قرمز و سفید کافی نبود. بدین سبب هنرمندان با ذکاوت اپرا، با استفاده از توصیفات رمان های کلاسیک و داستان های داستان سرایان، توانستند مرجع مناسبی برای توسعه دادن لین پو به دست آورند. برای مثال، چهره های "صورت سرخگون"، "صورت سیاه و طلایی"، "صورت سفید مثل روغن"، "صورت زرد مثل زردچوبه"، "صورت قرمز و سبز"، "ریش قرمز و چهره ی آبی" و حتی "صورت پلنگ و چشمان گرد"، "چشمان ققنوس و ابروان شبیه کرم"، "بینی شبیه شیر"، "ابروهای درشت و کشیده مانند جاروب" و سایر چهره ها را با استفاده از هنر بزرگ نمایی، تغییر شکل، و به وسیله ی رنگ ها و خطوط به منظور معرفی یک شخصیت خاص بر روی چهره ی هنرمندان نقاشی می کنند.

از نظر عملکرد لین پو در اپرا، بدون در نظر گرفتن یک شخصیت نمایشی خاص، اگر نیاز به بزرگ نمایی در چهره ی یک کاراکتر وجود داشته باشد، می توان آن را طراحی و نقاشی کرد. به طور معمول دو نقش نمایشی مثبت و منفی (پاک و زشت) در نقاشی های لین پو بیشتر مشاهده می شوند. تماشاچیان معمولاً لین پو را تحسین می کنند و بیشتر به نقش های مثبت (جینگ جوئه) توجه می نمایند، اما واقعیت آن است که در ابتدا لین پو برای معرفی نقش های منفی استفاده می شده است. نقش مثبت را اصطلاحاً "هوا لین" نیز می نامند که از اسم آن می توان معنایش را دریافت. نقاشی روی این صورتک ها بسیار رنگا رنگ و دقیق است، همچنین تفاوت نقاشی های بین شخصیت های مختلف نیز بسیار مشخص و واضح است. در جایگاه مقایسه، نقاشی های صورت نقش های منفی نسبت به نقش های مثبت ساده تر است اما تعداد کاراکترهای منفی بیشتر و پیچیده تر است و تاثیر هنری این نقش ها نیز نسبت به نقش های مثبت واضح تر است. بنابراین نقاشی های روی صورت نقش های منفی، هم ماهرانه و هم ظریف است، و اصلاً آنطور که معروف شده ترکیب ساده ای از خطوط سیاه و

سفید کوچک و بزرگ نیست، بلکه جایگاه و اندازه ی همین خطوط نیز در نقش های مختلف متفاوت بوده و اهمیت دارد.

نقاشی کردن لین پو در حقیقت یک نوع آرایش برای ورود بازیگر به نقشی خاص است. روش نقاشی و طرح هایی که کشیده می شوند با توجه به نقش های متفاوت متغییر است و نمی توان در نقاشی طرح ها برای یک نقش خاص اشتباه کرد. جزئیات این نقاشی ها همواره در حال تغییر هستند و هر کدام به بهترین شکل ارائه می شوند. در بعضی موارد تنها با استفاده از دست، رنگ را روی صورت می کشند و از قلم برای نقاشی کردن طرح ها استفاده نمی کنند. برای مثال نقش قهرمان بزرگ در نمایش رزمی از این گونه است. از هر ده مورد نقش رزمی معمولاً هشت یا نه نقش تنها با خطوط ساده نقاشی می شوند به طوری که با رنگ های مختلف و روغن آرایشی بر روی صورت نقاشی می کنند. میزان پرننگی رنگ ها، بزرگی و کوچکی کاسه ی چشم، تیز بودن ابروها، تغییرات خطوط و نیرویی که به قلم وارد می شود همه باید تحت کنترل باشد و نمی توان در ترسیم آن ها اشتباه کرد. برای نقش یک انسان خائن بیشتر چهره ای خشن ترسیم می شود. برای ابروها، خط چشم مثلی می کشند و مزه ها را فرم می دهند. گو نه ها را کرم میزنند تا کل صورت سفید شود، به طوری که پوست صورت شبیه ماسک می شود. بدین ترتیب طراحی چهره نشان شخصیت کاراکتر است. ماسک های نقاشی شده ی لین پو جذاب و زیبا هستند، از رنگ های روشن تشکیل شده اند، خطوط مورب و صاف دارند، خطوط گاهی ضخیم و گاهی نازک هستند و از تنوع زیادی برخوردارند. لین پو مفاهیم مثبت و منفی را در خود جای می دهد، می تواند نشان وفاداری یا خیانت باشد، همچنین می تواند روابط خویشاوندی، ویژگی های اخلاقی، و هویت یک نقش را نشان دهد. از همه بیشتر آنکه لین پو میتواند توجه مخاطب را به خوبی جلب کند و نا کارایی های بازیگر را در نمایش به خوبی جبران نماید. به همین دلیل لین پو از ویژگی های بارز اپرای پکن محسوب می شود. لین پو ویژگی های شخصیتی را نشان می دهد.